SWI

Enhånds

tohånds

Switchstengene gir deg frihet i valg av kasteteknikk og bruksområde. For å hjelpe deg å velge riktig stang til ditt fiske, har vi testet 9 stenger rundt 11 fot for snøreklassene 7–8.

Terje Bomann-Larsen
Øystein Aas
Tekst og test

Petter Berg/HM Foto
Produktfoto

Da vi testet stenger i denne kategorien for fire år siden, hadde vi rene enhånds- på 11 fot, og tohåndsstenger på 11,5, og mellom disse noen hybrider med tilnavnet «switch», der vi kunne bytte mellom en- og tohåndsteknikk etter forgodtbefinnende. Vi var usikre på om ideen hadde livets rett, men i dag er det switch det meste handler om i dette segmentet, og de fleste større merkene har en eller flere switchserier i lengder mellom 10 og 12 fot. Men disse seriene kan ha spennvidde fra AFTM 5 til 10, og det er naturlig at det skjer en gradvis overgang fra en- til tohåndsbruk langs denne skalaen.

Siden vi ville teste stenger som ikke bare i navnet skulle være switchstenger, tok vi

spey TCH! skagit

Foto: Terje Bomann-Larsen

utgangspunkt i klasse 7. Men det viste seg snart at definisjonen av klasse 7 er ganske sprikende. En ting er om stengene er klassifisert som en- eller tohånds, en annen er hvor de kommer fra. Når amerikanerne Sage, Orvis og G.Loomis skriver 7 på sine klinger, kan det generelt oversettes med 7–8 tohånds eller 8 i nordisk tolkning. Vi valgte derfor å skjele til anbefalte klumpvekter når vi valgte teststenger fra de nordiske merkene. Så vel Guideline som Zpey opererer med klumpvekter mellom 17 og 20 gram på stenger i klasse 8 eller 7-8, så vi fant at disse ville stille mer på lik linje med amerikanske sjuere. Når Zpey på sin side anbefaler klumpvekt 17,5 gram til sin Infinity i # 8, mens G.Loomis vil ha 450 grains (ca 29 gram) til sin GLX # 7, kan det synes komplett forvirrende, men dette handler for det meste om ulike fiskekulturer, bruksområder, snøretyper og kasteteknikker. De ni utvalgte er ikke mer ulike en at alle sender greit ut en 20-grams klump i et overhåndskast, selv om det kan være andre arbeidsoppgaver og snørevekter som passer dem bedre.

FORSKJELLIGE LØSNINGER: En- og tohåndsgrep krever ulike håndtak. Ovenfra: Zpey med enhånds full wells håndtak med forlenger til å skru i for tohåndsgrep, Guideline Lpxe med uttrekkbar fighting butt, Orvis med tohåndshåndtak med innebygget enhåndsgrep bak på framre håndtak, og Loop med et håndtak vi beskriver som double wells, med utvidelse for grep både framme og bak. (Foto: Terje Bomann-Larsen)

HVA ER 11 FOT?

I tillegg til snørevekta, er lengden en viktig faktor for hvorvidt ei stang er best egnet for en eller to hender. Vi har vurdert 11 fot som et greit kompromiss, men ikke alle serier har ei sjuerstang i denne lengden, så vi har ikke vært helt rigide, men tatt med Loop Cross S1, 10´ 7´´, og Sage TCX, 11´ 9´´. At disse har fått toppkarakterer i henholdsvis en- og tohåndsvurderingen, har mer med andre forhold å gjøre, men når Sage TCX til tross for lav vekt og førsteklasses spenst får fire poeng mindre som en- enn som tohånds, skyldes det i første rekke lengden. De ekstra ni tommene sliter merkbart på kastearmen. Men 11-fotstengene er heller ikke like lange. Zpeys Infinity er for eksempel 11 fot som enhåndsstang med kort fighting butt. Skrur du i forlengeren for tohåndsgrep, er stanga en halv fot lengre enn konkurrentene med permanent tohåndshåndtak. Samme forhold gjelder Guideline Lpxe som øker med tre tommer når butten trekkes ut. Noen stenger med permanent håndtak har også en ganske kort fighting butt i stedet for reelt tohåndsgrep bak snellefestet. Siden det er lengden på klingen foran grepet som teller, blir Loops 10´7´´ bare marginalt kortere enn eksempelvis Orvis Helios på 11 fot.

LANGE ENHÅNDS – KORTE TOHÅNDS

Når sju av ni teststenger har fått bedre karakter som tohånds enn som enhånds, vil sikkert noen tenke at vi har bomma litt, men vi tror ikke det. Å bygge ei bra tohåndstang på 11 fot krever ikke all verden, men for enhånds befinner vi oss i grenseland. Om du for det meste skal kaste enhånds over hodet, må stanga være lett, spenstig og velbalansert om ikke fisket skal bli et slit. Det stiller krav til både stangbygger, og materiale. Det er neppe tilfeldig at de som får best vurdering for enhåndsbruk er bygget med den mest avanserte teknologien, med mindre bindemiddel (resin) og større tetthet mellom fibrene. Du får en lettere stang om du går ned en klasse, men å bygge lange stenger blir en større utfordring jo lettere klassen er, så det er ikke gitt den blir like god. For Orvis Helios vedkommende vet vi at du får ei enhåndsstang på høyde med Loop Cross S1 ved å gå ned til # 6 (testet i AoF 1/2010), men vi går ikke god for at det gjelder alle deltagerne i denne testen!

ULIKE TEKNIKKER – ULIKE KARAKTERER

Bruksområdet for switchstenger i klasse 7 er hovedsakelig elvefiske etter laks og sjøørret, særlig i de mindre og mellomstore lakseelvene, der det fiskes både med en- og tohåndsteknikk. Men de fleste laksefiskere har sin favoritteknikk, og vil nok basere valget av switchstang ut fra hva man er mest fortrolig med. Den typiske enhåndskasteren ønsker her ei lang stang som løfter hele klumpen direkte fra vannet og legger den ut igjen med et minimum av luftkast, som løfter bakkastet over høyvokst vegetasjon på bredden og legger ut speykast med kontroll, også om du må vade dypt.

Er det snakk om synkesnører, kommer også en ekstra fot godt til nytte når klumpen skal opp fra dypet. Når enhåndskasteren først må over på tohånds, blir det helst til stenger som er lengre enn 11 fot. Tohåndskasteren ser switch mer som en mulighet til å fiske med to hender i mindre elver, der det er behov for å bruke ulike fluestørrelser og ikke bare til flytesnøre. Med ulike formål for øye, har vi valgt å gi alle stengene karakter både som en- og tohåndsstenger, så velger du selv ut fra dine bruksmåter. Men med ei god switchstang mellom hendene, bør du selvsagt benytte muligheten til å variere. I tillegg til å bytte mellom en- og tohånds, over- eller underhånds, er disse stengene meget velegnet for å prøve utradisjonelle teknikker, som eksempelvis speykast i skagitstil.

EN TREND FRA VEST

Spesielt hos amerikanske merker er switchstengene mer og mer preget av at de er tenkt brukt med såkalte Skagitliner. Dette er tunge, flytende klumper med en hurtigsynkende spiss, som kastes med såkalte forankrende speykast, der snøret legges ned i vannet før stanga spennes opp til framkast. Typiske kast av denne typen er dobbelt spey og sirkelspey (snap t) og perry poke. Disse kastene utføres med en roligere rytme enn vi vanligvis gjør i skandinavisk stil.

Skagitsnørene øker switchstengenes fleksibilitet ytterligere fordi deres tyngde gjør at du også kan fiske med større fluer og på større dyp enn du vanligvis gjør med stenger i denne lengden og klassen. Vekten på skagitklumpene oppgis gjerne i grains og anbefalt vekt gjelder den flytende klumpdelen, uten spiss. En klump på 400 grains (26 g) med påmontert spiss veier totalt som regel 31–34 gram. Vekta kan virke formidabel, men bare prøv – det funker som fy, og gir en ny fisketaktisk dimensjon til bruken av switchstenger.

Skagitstilens økende popularitet tror vi har

Testsnørene

Foto: Terje Bomann-Larsen

Denne testen krever et stort utvalg av klumplengder og -vekter. Ikke alle stenger er testet med alle snørene, men alle er testet med snører som passer. Til kast i skandinavisk stil - en- og tohånds - har vi brukt følgende klumper: Zpey Unique SH # 7, 9,3 m/17 g, Scientific Angler Atlantic Silver SH, 10,4 m/19 g, Zpey Fusion DH # 7/8, 10 m/22 g, Scierra DH 26 g, WF-snøre: Guideline Pounch Pro WF 8F, 12,3 m/21 g. Til kast i skagit style - en og tohånds: Rio Skagit Flight 375 grains og Rio Skagit Flight 425 grains.

bidratt til at særlig de amerikanske switchstengene med årene har blitt noe kraftigere og mer orientert mot tohåndsbruk. Det synes i denne testen særlig hos Sage TCX og G.Loomis GLX, som kommer med rene tohåndshåndtak. Men selv om Skagitstilen – som de øvrige speykastene – har sitt utspring i tohåndskast, er det fullt mulig å utføre dem med enhåndsteknikk, og for den saks skyld også med lettere, «skandinaviske» klumper. (Se artikkel på side 66).

FAVORITTER, MEN INGEN BESTEKJØP

Vi som har testet, har ganske ulike innfallsvinkler til temaet switch. Terje bruker switchstanga for det meste som enhånds med lette snører etter sjøørret og laks i mellomstore elver som Lygna, eller Numedalslågen med sommervannføring. Øystein bruker switch både til tidligfiske etter storlaks i små elver og til fiske i større elver som Gaula ved liten vannføring. Når vi velger våre personlige favoritter, er valget naturligvis farget av egne prioriteringer. Vi er ellers enige om alle karakterer og vurderinger, og begge testere har prøvd stengene med hele spekteret av teknikker. Siden vi antar at bruksområdene for de fleste vil være viktigere enn pris, har vil avstått fra å vurdere «bestekjøp», men i denne testen er det god sammenheng mellom pris og kvalitet, og ingen som framstår som prisbomber.

A.Jensen Merlin

Markedsføres av: Topwater.no, tlf. 98 01 11 33 - *topwater.no*
Pris: 3995 kr
Lengde, klassifisering, antall deler: 11', # 7, firedelt
Vekt: 164 g (rotdel 113 g)
Garanti: Livstid til registrert eier
Rigging: 2 snøreførere og 8 snakeringer, tohånds håndtak med innebygget enhåndsgrep, snellefeste med treinnlegg
Futteral: Tøypose og corduratrukket stangrør
Aksjon: Topp-halv
Kommentar: Merlin fra danske A.Jensen legger seg i utgangspunktet ganske nær skjæringspunktet mellom en- og tohånds, men den er litt løs i toppen, og det gir en vibrasjon som merkes når du drar på over hodet med dobbelttrekk, og trekker enhåndskarakteren ned et hakk. Til speykast i skandinavisk stil med klumper på ca 20 gram, fungerer den helt OK med både en og to hender. Den myke toppen får problemer med Rio-klumpen på 425, og Merlin gjør en klart bedre skagitjobb med 375 grains.
Enhånds: ●●●●●●●○○○○
Tohånds: ●●●●●●●●○○○

G.Loomis GLX Switch

Markedsføres av: Elbe Normark, tlf. 67 16 74 00 - *elbe.no*
Pris: 7999 kr
Lengde, klassifisering, antall deler: 11', # 7/450 grains (ca 29 g) firedelt
Vekt: 192 g (rotdel 141 g)
Rigging: 3 snøreførere og 7 enbente snakeringer, tohånds håndtak, snellefeste av metall m. pynteinnlegg
Garanti: Forbrukerkjøpslov
Futteral: Tøypose og corduratrukket stangrør
Aksjon: Halv
Kommentar: G.Loomis´ representant er blant de klareste tohåndskandidatene i testen, og med anbefalingen 450 grains på klingen, mer enn antyder produsenten at her tenkes Skagit. Den fungerer da også glimrende med 425 grainsklumpen, men også til skandinavisk stil med 22 grams klump på 10 meter presterer den til vår fulle tilfredshet, om ikke helt med samme letthet som f.eks. Orvis Helios. Og selv om aksjonen er forbilledlig jevn og grafitten spenstig, blir GLX Switch for tung og kraftkrevende til enhåndsbruk gjennom en lang fiskedag.
Enhånds: ●●●●●●○○○○○
Tohånds: ●●●●●●●●●●○

Guideline Exceed Switch

Markedsføres av: Guideline, tlf. 40 00 69 80 - *guideline.no*
Pris: 2399 kr
Lengde, klassifisering, antall deler: 11', # 8/18-20 g, firedelt
Vekt: 156 g (rotdel 104 g)
Garanti: Forbrukerkjøpslov + Guideline I-Express
Rigging: 2 snøreførere og 9 snakeringer, forlenget full wells håndtak, fighting butt og metall snellefeste
Futteral: Tøypose og corduratrukket stangrør
Aksjon: Halv
Kommentar: Når vi kommer opp i 11 fot, og skal kaste enhånds, er lett og spenstig materiale en forutsetning for suksess, og det koster. I mangel av egen spenst krever testens billigste at enhåndskastere legger ned en del egeninnsats, og det blir slitsomt i det lange løp. Bedre går det med to hender, og selv om toppen ikke er helt stødig, går det greit både med skagitklumpen på 425 grains, og med 22 grams for skandinavisk stil. Til tohåndsbruk skulle vi imidlertid gjerne hatt et noe større og mer grepsvennlig nedre håndtak.
Enhånds: ●●●●●●●○○○○
Tohånds: ●●●●●●●●○○○

Guideline Lpxe Switch

Markedsføres av: Guideline, tlf. 40 00 69 80 - *guideline.no*
Pris: 3999 kr
Lengde, klassifisering, antall deler: 11' + forlenger (ca 3''), # 7-8/17-19 g, firedelt
Vekt: 157 g (rotdel 109 g)
Garanti: Forbrukerkjøpslov + Guideline I-Express
Rigging: 2 snøreførere og 9 enbente snakeringer, forlenget full wells håndtak med uttrekkbar fighting butt og metall snellefeste
Futteral: Tøypose og corduratrukket stangrør
Aksjon: Topp-halv
Kommentar: Går du opp en prisklasse hos Guideline, får du merkbart bedre spenst i klingen, og med uttrekkbar fighting butt, et bredere grep for tohåndskast. Tohånds er også for denne stanga den mest aktuelle teknikken, og den jobber tilfredsstillende så vel med skandiklumpen på 22 gram, som skagitklumpen på 425 grains. Også enhåndskastene går greit, men selv om spensten er best i dette prissjiktet, mangler den litt i forhold til enhåndsvinner Loop Cross1. I sum er Lpxe Switch ei allsidig stang som presterer hyggelig i forhold til pris.
Enhånds: ●●●●●●●●○○○
Tohånds: ●●●●●●●●●○○

stangtest

Loop Cross S1 Switch

Markedsføres av: Loop Norge, tlf. 66 91 50 80 - *loopnorge.no*
Pris: 6990 kr
Lengde, klassifisering, antall deler: 10'7", # 7, firedelt
Vekt: 141 g (rotdel 103 g)
Garanti: 1 års full garanti uansett bruddårsak + 24 år mot fabrikasjons/materialfeil
Rigging: 1 snøreører og 8 snakeringer, double weels håndtak og snellefeste av metall
Futteral: Tøypose og stangrør av metall
Aksjon: Halv
Kommentar: Loop Cross S1 er den teststanga som klarest framstår som enhåndsstang. Den er litt kortere enn 11-foterne, men de viktigste fortrinnene er lav vekt og rå spenst, kombinert med en jevn, crispy halvaksjon. Håndtaket gir godt grep for to hender, og mulighet for å flytte hånda fram, og derved spare krefter også når du kaster enhånds der du ikke trenger full stanglengde. Cross S1 er typisk europeisk klassifisert, og kaster overhånds og skandinavisk stil med klumper mellom 17 og 20 gram. Den orker skagit med 425 grains, men foretrekker 375.
Enhånds: 10/10
Tohånds: 9/10

TERJES FAVORITT

Orvis Helios Switch

Markedsføres av: Nordic Outdoor, tlf. 37 00 28 00 - *nordic-outdoor.no*
Pris: 8999 kr
Lengde, klassifisering, antall deler: 11', # 7/230-425 grains (21-28 g), firedelt.
Vekt: 138 g (rotdel 94 g)
Garanti: 25 år uansett skadeårsak.
Rigging: 2 snøreførere og 9 snakeringer, tohånds håndtak med innebygget enhåndsgrep og snellefeste med grafittinnlegg
Futteral: Tøypose og stangrør i grafittmateriale
Aksjon: Halv
Kommentar: Lettest i test, men likevel blant de kraftigere, er Helios i tetkampen på alle kriterier. Skagit-klumpen på 425 grains er perfekt for stanga, og 10-metersklumpen på 22 gram er ypperlig for skandinavisk stil. På tohåndsegenskapene er det ingen ting å trekke, og heller ikke på enhånds spey. Her går det langt og presist både med skandinaviske og skagitteknikker, men når du skal kaste langt over hodet, krever den noe mer kraftbruk enn eksempelvis Loop Cross S1, og stiller litt større krav til kasterens fysikk.
Enhånds: 9/10
Tohånds: 10/10

ØYSTEINS FAVORITT

Sage TCX Switch

Markedsføres av: Rudi Heger GMBH, tlf. 0049 86 62 77 - *traunriver.com*
Pris: 7195 kr
Lengde, klassifisering, antall deler: 11'9", # 7, firedelt
Vekt: 148 g (rotdel 97 g)
Garanti: 30 år for første eier
Rigging: 2 snøreførere og 8 snakeringer, tohånds håndtak og snellefeste i metall
Futteral: Tøypose og stangrør av metall
Aksjon: Topp-halv
Kommentar: Sage TCX er lengst i testen, men vekta er overraskende lav og spensten meget god. Lengden gjør at det ikke er denne du velger om du for det meste vil kaste enhånds. Håndtakets utforming gir heller ingen naturlig plass for enhåndsgrep. Til alle tohåndsteknikker er den derimot helt i toppen, og den ekstra lengden som gjør den i tyngste laget for enhåndskast, kommer til fordel her. Skagitklumpen på 425 passer perfekt, og til skandinavisk stil er 22-25 gram en passende klumpvekt.
Enhånds: 6/10
Tohånds: 10/10

Testerne

Terje Bomann-Larsen (63): Fisket med flue siden tidlig barndom, og fisker allsidig etter alle arter med fettfinne, helst med enhåndsutstyr. Journalist i sportsfiskepressen siden 1980 og tester av fluestenger og -snører for Flugfiske i Norden og Alt om Fiske siden tidlig på 90-tallet.

Øystein Aas (49): Over 30 års erfaring fra laksefiske i Norge, Sverige, Island, Russland og Canada. Lakseforsker og skribent med ansvar for tester av laksefiskeutstyr i Alt om Fiske i mer enn ti år. Fisker med variert flueutstyr hva angår stanglengder, -aksjoner og snøretyper.

Sage Z-Axis Switch

Markedsføres av: Rudi Heger GMBH, tlf. 0049 86 62 77 - *traunriver.com*
Pris: 6095 kr
Lengde, klassifisering, antall deler: 11', # 7, firedelt.
Vekt: 153 g (rotdel 104 g)
Garanti: 30 år for første eier
Rigging: 2 snøreførere og 9 snakeringer, tohånds håndtak med innebygget enhåndsgrep og snellefeste i metall
Futteral: Tøypose og stangrør av metall
Aksjon: Halv
Kommentar: Dette er stanga som nærmest lever opp til switchbegrepet slik det i opprinnelig var tenkt. Z-Axis kaster like godt enhånds som tohånds, skandinavisk eller skagit-stil. Den stikker seg ikke fram i noen enkelt disiplin, men framstår som et meget godt alternativ for deg som ikke har spesielle preferanser, men varierer kasteteknikken mye gjennom fiskedagen. Den er litt tyngre enn TCX, men vektforskjellen ligger i rotdelen og merkes knapt. I arbeid kjennes den kortere stanga lettere, og scorer bedre på enhåndsbruk. Snørevektene blir som for TCX.
Enhånds: 9/10
Tohånds: 9/10

Zpey Infinity

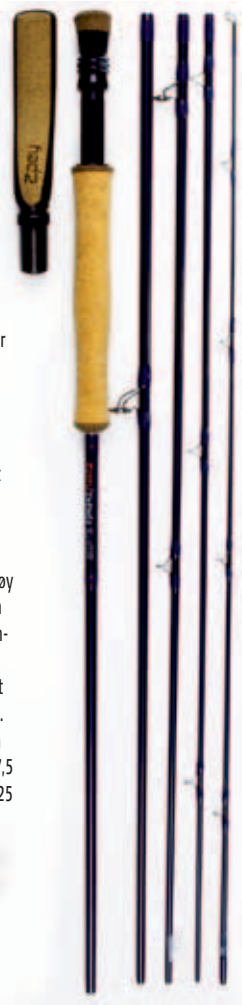

Markedsføres av: Zpey Systems, tlf. 96 62 72 77 - *zpey.no*
Pris: 4999 kr
Lengde, klassifisering, antall deler: 11' + forlenger (ca 6 tommer), # 8, femdelt.
Vekt: 160 g (217 m. forlenger). Rotdel: 64 g (163 m. forlenger)
Garanti: Livstid mot fabrikasjonsfeil for første eier
Rigging: 2 snøreførere og 8 snakeringer, full wells håndtak med fighting butt, eller forlenger for tohåndsgrep og snellefeste i metall
Futteral: Tøypose og koffert
Aksjon: Halv-trekvart
Kommentar: Som enhåndsstang med kort fighting butt, er Zpey Infinity i realiteten lengre enn de andre 11-foterne, og når forlengeren skrus i for tohåndsbruk, er den 11,5 fot lang. Dette, pluss relativt høy vekt, gjør den ganske kraftkrevende som enhånds, men til tohåndskast er den glimrende både med skagit- og skandinavisk klump. Vi hadde likevel gjerne sett at det framre håndtaket hadde vært noe lengre. # 8 er en grei klassifisering, men vi vil ha tyngre klump enn Zpeys anbefaling på 17,5 gram. 21-23 gram for skandinavisk, og 425 grains for skagit går utmerket.
Enhånds: 7/10
Tohånds: 9/10